

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
bendrasisd@vrm.lt
haroldas.sabulis@vrm.lt

2024-08-08 Nr. S24/08/198

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTRO 2023 METŲ KOVO 14 D. ĮSAKYMO NR. 1V-127 „DĖL CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. 07-012-10-04-01/07-013-10-04-01 „STIPRINTI PASIRENGIMĄ VALDYTI KRIZES IR EKSTREMALIAŠIAS SITUACIJAS IR ŠALINTI JŲ PADARINIUS“ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su 2024-07-25 derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 metų kovo 14 d. įsakymo Nr. 1V-127 „Dėl Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programos pažangos priemonės Nr. 07-012-10-04-01/07-013-10-04-01 „Stiprinti pasirengimą valdyti krizes ir ekstremaliojo situacijos padarinius“ aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektu (Reg. Nr. 24-12300) (toliau – **Projektu**)¹ ir teikia žemiau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus Projektui ir Projekto priedams:

1. Projekte ir Projekto 2 priede „*Projekto finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1*“ pateikiamas teisės aktais nereglamentuojamas priedangų skirstymas į lygius (I; II; III). Statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ (toliau – **STR 2.07.02:2024**)² 2 punktu projektuotojui nustatytas reikalavimas parinkti projektinius sprendinius, kurie įgyvendintų STR 2.07.02:2024 nustatytus minimalius reikalavimus projektuojamai slėptuvei, kolektyvinės apsaugos statiniui ar priedangai. Pažymime, kad STR 2.07.02:2024 nėra pateikiamas priedangų skirstymas į lygius ir visoms priedangoms nustatomi vienodi projektavimo ir įrengimo reikalavimai. Rūmų vertinimu *Projekto finansavimo sąlygų apraše Nr. 1* nurodomos III ir II lygių „priedangos“, kurioms nekeliamas reikalavimas atitikti minimalių STR 2.07.02:2024 numatytų konstrukcijų stiprumo, įrengimo ir kt. reikalavimų negali būti įvardinamos priedangomis. Toks nereglamentuotas priedangų skirstymas iškreipia statistinius duomenis ir neatspindi realios situacijos – techninius reikalavimus atitinkančių priedangų skaičiaus. Negana to, tokios patalpos, pažymėtos priedangos skiriamaisiais ženklais, klaidins jomis planuojančius pasinaudoti gyventojus, turinčius pagrįstą lūkesčių, kad STR 2.07.02:2024 nurodyti, saugą užtikrinantys, projektiniai sprendiniai tokiose priedangose įgyvendinti ir reikalinga įranga sumontuota. **Siūlome laikytis STR 2.07.02:2024 nustatyto reglamentavimo ir priedangų neskirstyti pagal lygius, kuriais (II ir III) sumažinami aplinkos ministro įsakymu priedangoms nustatyti įrengimo**

¹ [Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 metų kovo 14 d. įsakymo Nr. 1V-127 „Dėl Civ... \(lrs.lt\)](#)

² Statybos techninis reglamentas STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. D1-63 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ patvirtinimo“

reikalavimai ir nustatomas prieštaringas reglamentavimas. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad STR 2.07.02:2024 92 punktu, atsižvelgiant suteikiamą apsaugą gyventojams, į 3 kategorijas yra skirstomi kolektyvinės apsaugos statiniai, kuriems nustatomi diferencijuoti įrengimo reikalavimai, todėl *Projekto finansavimo sąlygų apraše Nr. 1* numatytos III ir II lygio priedangos galėtų būti keičiamos į III ir II kategorijos kolektyvinės apsaugos statinius.

Siekiant kuo operatyvesnio pasirengimo ir pakankamai tankaus, žmonių trumpalaikiai (iki kelių valandų) apsaugai skirto, statinių ir patalpų tinklo suformavimo, taip pat siūlome vietoje *Projekto finansavimo sąlygų apraše Nr. 1* nurodomų III ir II lygių „priedangų“, išskirti naują „**padidinto saugumo patalpos**“ kategoriją. Padidinto saugumo patalpoms galėtų būti nustatomi minimalūs privalomai reikalavimai, kad jomis galima būtų naudotis kilus ekstremaliai situacijai, kartu numatant pereinamąjį laikotarpį padidinto saugumo patalpai rekonstruoti ir pritaikyti priedangos ar kolektyvinės apsaugos statinio reikalavimams išpildyti ir funkcijoms atlikti.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – **PAGD**) duomenimis šalies teritorijoje šiuo metu yra įregistruota 3300 priedangų, kurios turėtų talpinti 900 tūkst. gyventojų³. Atsižvelgiant į Projekte nurodomą gyventojų, kuriems užtikrinta vieta priedangose dalis procentinę vertę – 30 proc. (2023 m.), galime daryti išvadą, kad visas PAGD nustatytas priedangų kiekis yra vertinamas kaip atitinkantis STR 2.07.02:2024 reikalavimus. Pažymime, kad didžioji dalis priedangomis įvardintų patalpų yra švietimo ir viešojo administravimo įstaigų ar daugiabučių gyvenamųjų namų rūšiai⁴. Viešai skelbiamuose lt72⁵ duomenyse nėra jokių duomenų ar šios patalpos išpildo esminius STR 2.07.02:2024 reikalavimus, kaip pvz.:
 - a) *Priedangos konstrukcijos turi būti suprojektuotos taip, kad atlaikytų 0,035 MPa sprogimo bangos sukeltą apkrovą ir dėl to atsirandančias vibracines apkrovas* (168 p.)
 - b) *Avarinio išėjimo angos uždarymo konstrukcija turi būti išardoma, o aplink angą esantis dirvožemis lengvai iškasamas* (170 p.)
 - c) *Jei priedangoje numatomas natūralus vėdinimas, turi būti numatyta ir galimybė ekstremaliosios situacijos ar karo metu nespecifinėmis priemonėmis užsandarinti oro tiekimo ir šalinimo angas* (177 p.)
 - d) *Priedangoje turi būti suprojektuota ir įrengta rezervinio elektros energijos tiekimo iš rezervinio energijos šaltinio sistema* (181 p.)

T. y. į priedangų sąrašus buvo įtraukta daugybė įvairių, skirtingo naudojimo paskirties ir nusidėvėjimo lygio, patalpų, kurioms įrengti pagal priedangai keliamus normatyvinius reikalavimus gali būti reikalingos nevienodo dydžio investicijos. Taip pat, akivaizdu, kad didelė dalis šių patalpų buvo statomos ne priedangos funkcijoms atlikti ir nebuvo prižiūrimos ar eksploatuojamos tikslu jose įrengti priedangas. Atkreipiame dėmesį, kad vien minimali, priedangai reikalingos įrangos (vėdinimo įranga, sprogimą atlaikančios durys, ir viršslėgio vožtuvai) sąmata, Rūmų vertinimu, preliminariai gali siekti 25 tūkst. eurų, net neįvertinant konstrukcijos stiprinimų, plyšių sandarinimų, avarinių išėjimų įrengimo ir kt. reikalingų atlikti darbų kainos (*pateikti detalizuotą sąmatą galima tik individualiai įvertinus kiekvienos patalpos, planuojamos įrengti kaip priedanga, techninę būklę ir poreikius*).

Numatytos lėšos (77 mln. eurų) iš esmės nėra pakankamos net šiuo metu deklaruojamam priedangų skaičiui (3300 vnt.) (t. y. 23 300 eur vienai šiuo metu registruotai priedangai) įrengti (rekonstruoti), kad pastarosios atitiktų minimalius STR 2.07.02:2024 VI skyriuje nustatytus reikalavimus. Dėl šios priežasties, išreiškiame abejonę ar Projekto I skyriaus rezultato rodiklio Nr. R-01-001-10-04-01-01 reikšmė 2030 m. užtikrintos priedangos 50 proc. gyventojų yra realiai įgyvendinama, atsižvelgiant į siūlomą finansavimą.

³ <https://vrm.lrv.lt/lt/naujienos/patvirtintos-priedangu-irengimo-taisykles-naujai-projektuojamuose-statinuose/>

⁴ https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1oF6AiFz_wggpOfuqr6wlKos9qSVjQoI&ll=55.22471598770173%2C24.793516392158107&z=10

⁵ <https://lt72.lt/kolektyvines-apsaugos-statiniai-priedangos-ir-rusiai/>

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento⁶ 21.2 punktu (rašte, kuriuo teisės akto projektas teikiamas derinti, turi būti nurodyta teisės akto projekto rengimą paskatinusios priežastys (tyrimų, analizių duomenys, praktinės taikymo problemos ir kita) **prašome Vidaus reikalų ministeriją papildyti** prie Projekto pridedamą *Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programos pažangos priemonės Nr. 07-012-10-04-01/07-013-10-04-01/01-001-10-04-01* „„Stiprinti pasirengimą valdyti krizes ir ekstremalias situacijas ir šalinti jų padarinius“ **pagrindimo aprašą (toliau – Aprašą) nurodant šią informaciją:**

- 2.1. užregistruotų priedangų technologiniu vertinimu (auditu) ir papildyti Aprašą priedangų inventorizavimo duomenimis, pateikiant informaciją ar užregistruotos priedangos atitinka STR 2.07.02:2024 įrengimo reikalavimus;
- 2.2. jei priedanga neatitinka STR 2.07.02:2024 nustatytų reikalavimų, įvardinti kokie reikalavimai neišpildyti, pvz.: nepakankamas konstrukcijų stiprumas; neįrengta ventiliacijos sistema; avariniai išėjimai, sustiprintos durys ir kt.;
- 2.3. preliminariai apskaičiuoti ir pagrįsti reikalingų lėšų, jau įregistruotoms (lt72.lt nurodytoms) priedangoms įrengti pagal STR 2.07.02:2024 reikalavimus.

Surinkus ir paskelbus aukščiau pateiktus duomenis siūlome atitinkamai koreguoti ir Projekto planą dėl naujų priedangų įrengimo ir (ar) galimybės eksploatuoti jau užregistruotas priedangas.

Rūmų vertinimu, tik suderinus Projekto reglamentavimą (vartojamas sąvokas) su normatyviniais statybos techniniais dokumentais ir planuojamas lėšas bei įgyvendinimo rodiklius pagrindus realiais, šiuo metu užregistruotų, priedangų audito (būklės įvertinimo) duomenimis gali būti adekvačiai nustatyti Projekto tikslai ir pagrįstos šių tikslų (plano) įgyvendinimui reikalingos lėšos.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas

Kazimieras Labokas, el. pastas: kazimieras@architekturumai.lt

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimas Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“